مهارت های اجتماعی - اقتصادی

دورهٔ اول متوسطه
پیش حرفه ای

سال اول (هفتم)

۱۵۲/۶

بسم الله الرحمن الرحیم

مهارت های اجتماعی – اقتصادی

سال اول (هفتم)

دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : شورای برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه

نام کتاب : مهارتهای اجتماعی ــ اقتصادی ــ کد۱۵۲/۶

مؤلفین : مانیا پدیدار، مهری کریمیان، فریده رئیسی‌ماکیانی، رامین دلفان‌آذری و سعید فیضی

مدیریت چاپ و امور تولید : لیدا نیک روش

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ : اداره‌ی کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی‌ـ‌ساختمان شماره‌ی۴ آموزش و پرورش(شهید موسوی)

تلفن : ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، صندوق پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وب سایت : **www.chap.sch.ir**

امور فنی و آماده‌سازی : زهرا محمد نظامی

تصویرگران : محسن جمالی، محبوب حبیب‌وند

عکس : مجید ذاکری، مریم صاحب‌الداری ، حمیدرضا همتی

مدیر هنری : مجید ذاکری

طراح گرافیک : امیر نساجی

صفحه‌آرا : زهره بهشتی‌شیرازی

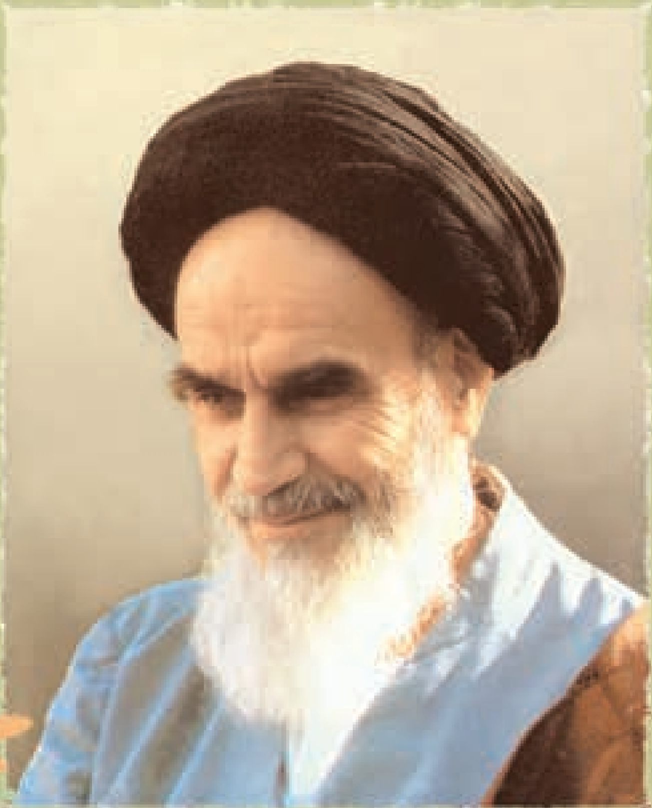
تصحیح : زینت بهشتی‌شیرازی

امور فنی رایانه‌ای : مریم دهقان‌زاده

ناشر : شرکت افست « سهامی عام» **(www.offset.ir)**

نوبت چاپ و تاریخ انتشار : ششم ۱۳۹۶

شابک : ۷ـ ۱۵۴۷ـ ۰۵ـ۹۶۴

فهرست

مقدمه

طراحی و اصلاح مداوم سیستم آموزشی، پرورشی و توان‌بخشی با توجه به رویکردهای نوین آموزشی در جهت تأمین نیازهای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه از اهداف و وظایف اصلی سازمان آموزش و پرورش استثنایی به‌شمار می‌رود.

تأکید بر رویکرد حرفه آموزی در نظام آموزشی نه تنها باعث توانمندتر شدن دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در فرآیند تحصیل و یادگیری می‌گردد؛ بلکه از این طریق مدرسه به رسالت خویش که همان آماده‌کردن دانش‌آموزان برای زندگی مفید و پویا در جامعه است، دست می‌یابد به همین‌منظور «**دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای**» که از یک سو زمینه‌های به فعلیّت‌رساندن استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه را فراهم می‌سازد و از سوی دیگر موجب ارتقاء کارآیی نظام آموزشی می‌شود، طراحی گردید.

خداوند را شاکر و سپاسگزاریم که با همت کارشناسان و معلّمان متخصص، این توفیق حاصل گردید که نظام آموزشی با رویکرد آموزش‌های پیش‌حرفه‌ای که از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی‌ها و آمادگی‌ها برخوردار می‌باشد، را ایجاد و نسبت به برنامه‌ریزی درسی دوره راهنمایی‌تحصیلی پیش‌حرفه‌ای اقدام نماییم.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی بر خود واجب می‌داند از زحمات تمامی عزیزانی که در این حرکت مهم نقش اساسی ایفا کردند به‌ویژه کارشناسان و معلّمان مدارس استثنایی و همچنین سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و مراکز وابسته صمیمانه تشکر و قدردانی نماید.

امید است معلّمان، کارشناسان و صاحب‌نظران آموزش و پرورش استثنایی با نظرات ارزشمند خود در ارتقاء کیفی برنامه‌های درسی ارائه شده این سازمان را بیش از پیش یاری نمایند.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

بسم الله الرحمن الرحیم

سخنی با همکاران گرامی

یکی از مهم‌ترین وظایف آموزش و پرورش کمک به جامعه‌پذیری دانش‌آموزان است. هدف اصلی از تدریس درس مهارت اجتماعی ــ اقتصادی این است که افراد، علاوه بر کسب دانش و مهارت‌های تخصصی خود، از نظر اجتماعی نیز در وضعیت مطلوب قرار گیرند و رفتار خود را با الگوهای رفتاری و ارزش‌های متداول و مورد احترام جامعه وفق دهند.

در تدریس این کتاب، حفظ مطالب کتاب و بازگویی طوطی‌وار آن، هدف نیست؛ بلکه دانش‌آموزان باید ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های اجتماعی را یاد بگیرند تا قادر باشند همیشه به آن عمل کنند و رفتار اجتماعی خود را با توجه به آن شکل دهند.

جهت رسیدن به اهداف فوق، این سرفصل‌ها درنظر گرفته شده است: خانواده، مدرسه، اجتماع، تدبیر منزل، اطلاع‌رسانی، محیط‌زیست، مشاغل و جغرافیای بومی و اقتصادی و تعلیمات مدنی.

برای آشنایی با ساختار کتاب و هم‌چنین تدریس موفق آن به نکته‌های زیر توجّه کنید:

ــ در ابتدای بعضی از دروس جهت ایجاد انگیزه و برانگیختن حس کنجکاوی دانش‌آموزان تصاویر با متن داستانی ارائه شده است.

ــ متن درس‌ها انشایی روان و مناسب با توانایی ذهنی و سن دانش‌آموزان دارد و موضوعات، برگرفته از واقعیات زندگی و نیازهای روزمره‌ی آن‌ها است.

ــ در پایان بعضی از درس‌ها مفاهیم پیچیده‌ی آن تحت‌عنوان «آیا می‌دانید که» مطرح شده است.

ــ برای ارزش‌یابی، در پایان درس‌ها پرسش‌هایی تحت‌عنوان «فکر کنید و پاسخ دهید» آمده است.

ــ جهت ارزش‌یابی تئوری و عملی، تمرینات متنوعی درنظر گرفته شده که هدف آن تثبیت و تعمیم یادگیری است.

ــ برای کاربردی کردن موضوعات درسی انجام بعضی از فعالیت‌ها تحت‌نظر مربیان

به‌صورت عملی از دانش‌آموزان خواسته شده است.

ــ محتوای کتاب براساس تجربیات قبلی دانش‌آموزان طراحی شده است.

ــ محتوای آموزشی بر انواع فعالیت‌های یادگیری، اعم از فعالیت‌های داخل کلاس درس یا خارج از آن تأکید دارد. سعی کنید که دانش‌آموزان فعالیت‌ها را در شرایط واقعی تجربه کنند.

ــ ارزش‌یابی به‌صورت مستمر و پایانی صورت می‌گیرد.

ــ در تدریس این کتاب از روش‌های نوین که براساس فعالیت دانش‌آموزان است استفاده شود؛ مانند روش حل مسئله، اکتشافی، نمایشی، ایفای نقش مشارکتی، گردش علمی، تجربی و مشاهده‌ای. می‌توان هم زمان از چند روش به‌صورت تلفیقی استفاده کرد.

ــ مطالعه‌ی کتاب راهنمای معلم بسیاری از نکات را روشن می‌کند.

توصیه‌های مهم

ــ در انجام فعالیت‌های خاص (بازدید، خرید، آشپزی، نظافت،...) به‌منظور کسب مهارت باید اصول کلی ایمنی، بهداشتی و پیشگیری از حوادث مدنظر مربیان عزیز قرار گیرد.

ــ طوری برنامه‌ریزی شود که تمام دانش‌آموزان در همه‌ی فعالیت‌ها شرکت داده شوند.

ــ در مواردی که نمی‌توان دانش‌آموز را در موقعیت واقعی قرار داد، بهتر است از روش مدل‌سازی و یا فیلم و عکس استفاده شود.

ــ از آن‌جایی که کتاب برای دانش‌آموزان سراسر کشور ــ با وجود تفاوت‌های فرهنگی اجتماعی، اقتصادی ــ به‌صورت یکسان تألیف شده است، لزوماً در ارائه مطلب محدودیت‌هایی دارد؛ لذا مربیان عزیز می‌توانند با توجه به تفاوت‌های فوق و براساس خصوصیات هر منطقه تدریس کنند و در صورت نیاز از سایر کتاب‌های کمک‌آموزشی استفاده نمایند.

امید است با تلاش و کوشش معلمان دلسوز این جریان راه تکامل را بپیمایند.

فصل اوّل

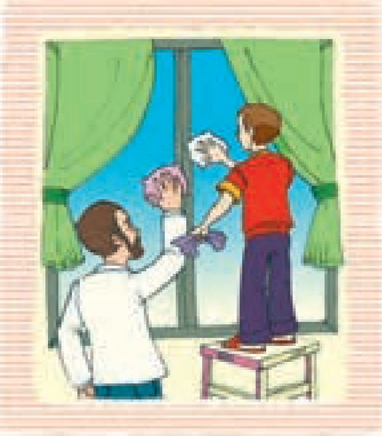
خانواده

به تصویرها توجه کنید

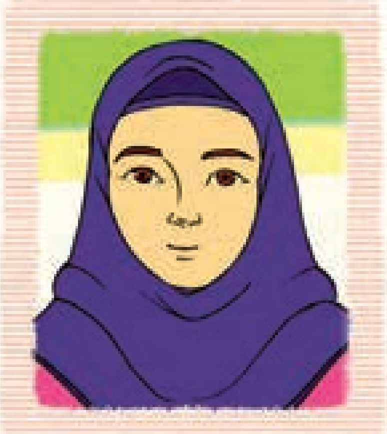

دانش‌آموزان عزیز، در صفحه‌ی قبل چند تصویر مشاهده کردید. حالا شما هم چند مورد از احترام و قدرشناسی نسبت به بزرگ‌ترها و همکاری در خانه را، مانند نمونه‌بنویسید.

قدرشناسی

....قدرشناسی با دادن یک شاخه ی گل............

....

....

....

....

....

....

....

کمک کردن

....

....

....

....

....

احترام

....

....

....

....

....

درس اوّل

بازگشت از سفر

امروز در خانه‌ی **مجید** و **مینا**، جنب‌وجوش زیادی بود. چون پدربزرگ و مادربزرگ از سفر برمی‌گشتند. آن‌ها برای زیارت به مشهد رفته بودند.

در این سفر، پدر مجید و مینا نیز همراهشان بود تا به آن‌ها کمک کند. مجید و مینا در انجام کارهای خانه به مادرشان کمک کردند و همه چیز برای ورود مسافران آماده شد.

زنگ در به صدا درآمد. مجید با عجله به سمت در رفت. بعد از سلام و احوال‌پرسی گفت: «زیارت قبول!» سپس چمدان‌ها را از پدر گرفت. مینا هم به استقبال آن‌ها آمد و به پدربزرگ و مادر بزرگ کمک کرد تا وارد خانه شوند.

بعد از کمی استراحت، پدربزرگ و مادربزرگ از پدر به خاطر کمک‌هایش در این سفر تشکّر کردند. مجید که کنار آن‌ها نشسته بود و به حرف‌هایشان گوش می‌کرد، به مادر گفت: «من هم دوست دارم مثل پدر باشم. همیشه به افراد سالمند کمک کنم، به آن‌ها احترام بگذارم و قدر زحمت‌هایشان را بدانم.»

مادر گفت:«آفرین پسرم! وجود سالمندان در خانه بسیار با ارزش است. زیرا آن‌ها برای ما زحمت‌های زیادی کشیده‌اند. سالمندان می‌توانند، با استفاده از تجربه‌های خود، ما را راهنمایی کنند و در حل مشکلات به ما یاری دهند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ پدر چگونه به پدربزرگ و مادربزرگ کمک کرد؟

۲ــ در خانواده برای حل مشکلات از چه کسانی راهنمایی می‌خواهیم؟

۳ــ آیا در خانواده‌ی شما افراد سالمند وجود دارند؟ نام آن‌ها را بنویسید.

فعالیت‌های تکمیلی

ــ مناسبت‌های زیر را در تقویم پیدا کنید و تاریخ آن‌ها را بنویسید:

روز مادر: ....

روز پدر: ....

ــ اگر شما به مشهد بروید، برای بزرگ‌ترهای خانواده چه سوغاتی می‌آورید؟

جانماز ☐ نخود و کشمش ☐

زعفران ☐ اسباب بازی ☐

ــ روز مادر، برای تشکّر از او، کدام یک از کارهای زیر را انجام می‌دهید؟

مادرم را در
آغوش می‌گیرم
و از او تشکّر
می‌کنم

تمام کارهای خانه
را انجام می‌دهم

هدیه‌ای برای
مادرم تهیّه می‌کنم

با کمک اعضای
خانواده، جشن
کوچکی را برگزار
می‌کنم

برای او یک
نقّاشی می‌کشم

ــ در زیر، چند نمونه از کلمات مؤدّبانه را می‌بینید. با توجه به هر تصویر، کلمه‌ی مناسب را در جای خالی بنویسید.

خواهش می‌کنم ــ بفرمایید ــ متشکّرم

.... روی صندلی بنشینید.

از هدیه‌ی زیبای شما ....

.... آن پارچه را به من بدهید.

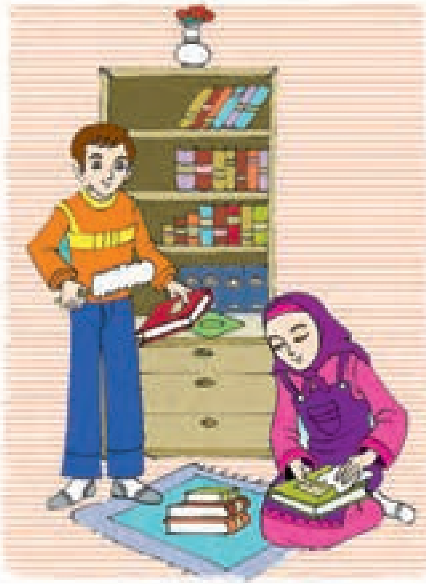
ــ دانش‌آموزان عزیز، با نظارت مربّی خود، نمایش کوتاهی در کلاس اجرا کنید که در آن، از کلمات مؤدّبانه استفاده شده باشد.

به تصویرها توجه کنید

درس دوم

تقسیم کارها

روز جمعه بود. **مینا و مجید** تصمیم گرفتند که از پدر و مادر خود بخواهند، همه با هم به پارک بروند. آن‌ها نزد مادر رفتند و به او گفتند؛«مادرجان آیا امروز می‌توانید ما را به پارک ببرید؟»

مادر گفت: «نه بچّه‌ها، ما امروز می‌خواهیم خانه را نظافت کنیم.»

مجید گفت: «ولی مادر، امروز که تعطیل است و روز گردش و استراحت.»

مادر گفت: «درست است پسرم، ولی گاهی اوقات در روزهای تعطیل باید به انجام کارهای خانه پرداخت.»

مینا گفت: «پس من و مجید می‌رویم تا تلویزیون تماشا کنیم.»

مادر گفت: «دخترم، شما هم باید در کارها به ما کمک کنید.»

مجید گفت: «ولی مادر، ما چگونه می‌توانیم به شما کمک کنیم؟»

مادر در جواب گفت: «وقتی که من پرده‌ی اتاق شما را می‌شویم، تو و مینا می‌توانید شیشه و دیوارها را تمیز کنید، جارو و گردگیری کنید و همین‌طور، وسایل اضافی خود را جمع‌آوری کنید.»

مجید گفت: «مادرجان، من می‌خواهم کارهایم را زودتر انجام دهم تا بتوانم، در تمیزکردن حیاط و باغبانی نیز به پدر کمک کنم.»

مینا گفت:« من هم بعد از نظافت اتاق، لباس‌های شسته شده را اتو می‌کنم و در کمد می‌گذارم.»

مادر گفت: «فکر خوبی است. هر فردی باید کارهای شخصی خود را انجام دهد و در کارهای خانه، به دیگران نیز کمک کند. در این صورت، کارها بین اعضای خانواده تقسیم می‌شوند و همه یاد می‌گیرند که چگونه وظایف خود را انجام دهند.»

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ آیا شما در خانه به دیگران کمک می‌کنید؟

۲ــ چند مورد از کارهای شخصی خود را نام ببرید؟

۳ــ آیا در انجام کارهای شخصی خود، از دیگران هم کمک می‌گیرید؟ از چه کسانی؟

۴ــ اگر در خانه هر کس وظایف خود را انجام ندهد، چه پیش می‌آید؟

فعالیت‌های تکمیلی

ــ در جای خالی کلمه‌ی مناسب بنویسید.

من هر روز .... را مرتّب می‌کنم.

ما باید در کارهای خانه به .... کمک کنیم.

جمعه روز استراحت و .... است.

ـ من کارهای شخصی زیر را انجام می‌دهم:

کتاب‌هایم را سرجایشان می‌گذارم	هر روز جورابم را می‌شویم
هر شب مسواک می‌زنم	....
....	....

ـ من وظایف زیر را در خانه انجام می‌دهم:

۱ـ به گل‌ها و گیاهان آب می‌دهم.

۲ـ سفره را می‌چینم.

۳ـ در نظافت خانه کمک می‌کنم.

۴ـ

۵ـ

۶ـ

فصل دوم

تدبیر منزل

به تصویرها توجه کنید

دانش‌آموزان عزیز، کارهایی را که در تصویرها می‌بینید، با نظارت مربّی خود در کلاس انجام دهید.

درس سوّم

قصّه‌ی مریم

مریم ناگهان از خواب پرید و به ساعت دیواری اتاق نگاه کرد. خیلی دیر شده بود. بنابراین با عجله رختخوابش را جمع کرد. اصلاً حواسش نبود که جورابش را همراه با رختخوابش جمع کرده است.

به طرف آشپزخانه رفت و سماور را روشن کرد. سپس خواهر کوچکترش، **زهره** را بیدار کرد. وقتی زهره بیدار شد، سراغ مادر را از مریم گرفت. مریم برای او توضیح داد که مادر برای به دنیا آوردن نوزاد جدید به بیمارستان رفته است. زهره خیلی خوشحال شد. مریم از زهره خواست، دست و صورتش را بشوید. سپس موهای زهره را شانه کرد. در حال بافتن موهای او بود که متوجّه شد، از آشپزخانه بوی سوختگی می‌آید. خود را سریع به آشپزخانه رساند. با دیدن دودی که از سماور بلند می‌شد، یادش آمد که در سماور آب نریخته است.سماور را خاموش کرد. مقداری نان و پنیر

برای زهره برد، ولی خودش از خوردن صبحانه منصرف شد.

مریم تصمیم گرفت به خرید برود و مقداری سبزی و میوه بخرد. هر چه به دنبال جوراب‌هایش گشت، آن‌ها را پیدا نکرد. بنابراین از خرید رفتن نیز صرف‌نظر کرد.

با خود گفت: «بهتر است تا دیر نشده اتاق‌ها را جارو کنم.» در حال جاروکردن اتاق بود که نگاهش به ساعت افتاد، وقت آمدن پدرش بود و او هنوز برای ناهار غذایی درست نکرده بود. جارو را به زمین انداخت و با عجله به آشپزخانه رفت تا املت درست کند.

وقتی پدر به خانه برگشت، با تعجّب اتاق را نامرتّب و شلوغ دید. جارو هم وسط اتاق بود. زهره برای سلام کردن جلو آمد. پدر با دیدن موهای او که یک طرف آن‌ها بافته شده و طرف دیگر آن‌ها باز بود، خنده‌اش گرفت.

بچّه‌ها با کمک پدر سفره را پهن کردند. مریم در حال خوردن غذا بود که متوجّه شد، غذا شیرین است. فهمید آن‌قدر عجله داشته که در غذا به جای نمک، شکر ریخته است!

مریم با خود فکر کرد که چرا نتوانسته است، کارهایش را به خوبی انجام دهد.

نظر شما راجع به کارهای مریم چیست؟

درس چهارم

نیلوفر و نوید

فصل تابستان بود. قرار بود که آقا و خانم **کریمی**، چند روزی را برای دیدار از پدر و مادر خانم کریمی، به تبریز بروند. آن‌ها قبل از این که به مسافرت بروند، از **نیلوفر** و **نوید** خواستند، کارهای منزل را خودشان انجام دهند و از خواهر کوچک‌تر خود، **لاله** هم مواظبت کنند.

نیلوفر و نوید به پدر و مادر خود گفتند: «شما نگران نباشید. ما سعی می‌کنیم همه‌ی کارها را به خوبی انجام دهیم، و در ضمن، مراقب یکدیگر نیز باشیم.»

بعد از رفتن آن‌ها، نیلوفر و نوید به همراه لاله شام خوردند و زود خوابیدند تا فردا به موقع بیدا شوند و به کارها رسیدگی کنند.

صبح روز بعد، پس از خواندن نماز و صرف صبحانه، نیلوفر به نوید گفت: «برای این که بتوانیم به همه‌ی کارها برسیم، باید برنامه ریزی کنیم. اوّل باید کارهای روزانه را مشخص کنیم و سپس آن‌ها را به ترتیب انجام دهیم. با برنامه‌ریزی درست، همه‌ی کارها به موقع انجام خواهند شد.»

نیلوفر شروع به جمع آوری سفره کرد، و نوید هم مشغول مرتّب‌کردن خانه شد.

آن‌گاه نیلوفر، پس از مشورت با خواهر و برادر خود، به درست‌کردن ناهار پرداخت. نوید هم با لاله بازی می‌کرد تا او مشغول شود و بهانه‌ی نبودن پدر و مادر را نگیرد.

هنگام عصر، نیلوفر و نوید به حیاط رفتند و ضمن آب‌دادن به گل‌ها، حیاط را هم تمیز کردند. لاله نیز در حیاط دوچرخه‌سواری می‌کرد. آن‌ها در حیاط چای و شیرینی خوردند. سپس به اتاق رفتند و مشغول تماشای تلویزیون شدند. در این موقع نیلوفر به برادرش گفت: «باید فردا صبح برای خرید به فروشگاه برویم.» او نیز در جواب گفت: «بهتر است آن‌چه را که می‌خواهیم بخریم، بنویسیم تا فراموش نکنیم.» نیلوفر گفت: «فکر بسیار خوبی است.» سپس کاغذی آورد و فهرست صفحه بعد را یادداشت کرد.

فهرست خرید روزانه

شیر

ماست

نان

سبزی

میوه

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ وظیفه‌ی نیلوفر و نوید در غیاب پدر و مادر چه بود؟

۲ــ آیا نیلوفر و نوید از عهده‌ی انجام کارهای روزانه‌ی منزل برآمدند؟

۳ــ چرا افراد برای خرید روزانه، فهرست تهیّه می‌کنند؟

۴ــ برای این که هر فردی کارهای خود را به خوبی انجام دهد، چه باید بکند؟

فعالیت‌های تکمیلی

ــ فهرستی از خرید روزانه‌ی خود را در کادر زیر بنویسید.

خرید روزانه

....

....

....

....

ـ فرض کنید پدر و مادر شما یک روز در منزل نباشند. شما چگونه کارهای روزانه را برنامه‌ریزی می‌کنید؟ فکر کنید و جاهای خالی را با نوشتن برنامه‌ی مناسب پر کنید.

سعی می‌کنم صبح زود از خواب بیدار شوم.

وضو می‌گیرم و نماز می‌خوانم.

صبحانه را آماده می‌کنم.

....

....

....

....

ــ بار دیگر درس را به دقّت بخوانید، و با گذاشتن شماره در کنار هر تصویر، به نیلوفر و نوید در برنامه‌ریزی انجام کارهای روزانه کمک کنید.

ـ اگر شما بخواهید صبحانه را آماده کنید، چه چیزهایی را سر سفره می‌گذارید؟

....

....

ـ اگر در مدرسه‌ی شما فروشگاه وجود دارد، با نظارت مربّی خود، فهرستی بنویسید و از آن‌جا خرید کنید.

مراحل خرید از فروشگاه را به صورت یک نمایش در کلاس اجرا کنید، و نام بازیگران نقش‌ها را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

ـ به فهرست زیر نگاه کنید و مقابل هر کاری که شما در یک روز تعطیل انجام می‌دهید، علامت × بزنید.

کارهای یک روز تعطیل

شستن دست و صورت و وضو گرفتن	☐
نماز خواندن	☐
ورزش صبحگاهی	☐
خوردن صبحانه	☐
رسیدگی به دروس	☐
مرتّب کردن اتاق	☐
گرفتن ناخن	☐
حمّام کردن	☐
شستن لباس	☐
تماشای تلویزیون	☐
دید و بازید کردن	☐
رفتن به پارک و سینما	☐

به تصویرها توجه کنید

درس پنجم

خرید روزانه

شیر تازه
گاو
تاریخ تولید: ۱۳۸۶/۷/۱

روز بعد، نیلوفر و نوید پس از انجام کارهای خانه، به همراه لاله برای خرید از خانه خارج شدند. وقتی وارد فروشگاه شدند، سبدی برداشتند تا هر چه را که می‌خرند، در آن بگذارند. ابتدا به سراغ قسمت لبنّیات رفتند. نوید دو پاکت شیر و یک ظرف ماست برداشت. نیلوفر از نوید خواست که به تاریخ مصرف روی پاکت شیر نگاه کند، تا حتماً تاریخ روز را داشته باشد.

نوید از نیلوفر پرسید که منظور از تاریخ مصرف چیست. نیلوفر گفت:«روی تمام بسته‌های مواد غذایی و بهداشتی، دو تاریخ دیده می‌شود: یکی تاریخ تولید آن کالاست، و دیگری نشان‌دهنده‌ی تاریخی است که بعد از آن، کالا را نباید مصرف کرد.»

نوید گفت:« چه نکته‌ی خوبی را گفتی! من تا به حال چنین چیزی را نمی‌دانستم.»

سپس آن‌ها به قسمت تره‌بار رفتند و از آن‌جا مقداری سبزی و میوه، و از قسمت نان نیز چند عدد نان برداشتند.

در پایان، به قسمت صندوق رفتند تا پول اجناس خریداری شده را بپردازند. خانم صندوق‌دار، قیمت هر جنس را حساب کرد و کاغذی را که قیمت‌ها روی آن نوشته شده بود، به آن‌ها داد. نیلوفر این کاغذ را که فیش نام دارد، نگاه کرد و پول اجناس را پرداخت. نوید اجناس را داخل کیسه گذاشت. سپس همگی به طرف در خروجی رفتند، فیش را به مسئول کنترل اجناس نشان دادند و از فروشگاه خارج شدند.

وقتی به خانه رسیدند، نوید میوه‌ها را شست و با مایع مخصوص ضدعفونی کرد. بعد از خشک‌شدن، آن‌ها را در یخچال گذاشت. نیلوفر هم سبزی‌هایی را که پاک کرده بود، شست و ضدعفونی کرد. پس از آن، یک ظرف از میوه‌های شسته شده را روی میز گذاشت و همراه خواهر و برادرش مشغول تماشای تلویزیون شد.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ منظور از تاریخ مصرف چیست؟

۲ــ استفاده از موادی که تاریخ مصرف آن‌ها گذشته است، چه خطری دارد؟

۳ــ در فروشگاه، پول اجناس خریداری شده را باید به چه کسی پرداخت؟

۴ــ هنگام خروج از فروشگاه، فیش خرید را باید به چه کسی نشان داد؟

۵ــ چرا سبزی‌ها و میوه‌ها را ضدعفونی می‌کنند؟

۶ــ نام چند غرفه در یک فروشگاه را بنویسید؟

فعالیت‌های تکمیلی

ــ برای خرید از فروشگاه، به ترتیب چه کارهایی را باید انجام داد؟ با گذاشتن شماره‌ی مناسب مقابل هر تصویر، مراحل خرید را مشخص کنید.

ـ هر جمله را بخوانید و در جای خالی بنویسید که آن جمله درست است یا غلط.

ـ بعد از خریدن شیر و ماست، باید آن‌ها را در یخچال نگه‌داری کرد.

ـ موقع خروج از فروشگاه، باید پول اجناس خریداری شده را به مسئول صندوق پرداخت کرد.

ـ هنگام خرید مواد غذایی، باید به تاریخ مصرف آن‌ها توجّه کرد.

ـ به تصویر نگاه کنید و تاریخ تولید ماست را بنویسید.

ـ آیا می‌دانید، تا چه تاریخی این بستنی را می‌توانید مصرف کنید؟

ــ به تصاویر نگاه کنید و آن‌هایی را که باید تاریخ مصرف داشته باشند، علامت بزنید.

ــ دانش‌آموزان عزیز، ابتدا یک فهرست خرید تهیّه کنید. سپس همراه مربّی خود به فروشگاه نزدیک مدرسه بروید و خرید خود را انجام دهید.

ــ دانش‌آموزان عزیز، همراه مربّی خود به سبزی فروشی بروید و سبزی خوردن بخرید. سپس این سبزی را در مدرسه پاک کنید، بشویید و ضدعفونی کنید.

ـ در تصویرهای زیر، انواع سبزی‌های موجود در سبزی خوردن را می‌بینید. نام هر یک را مقابل تصویر آن بنویسید.

....

....

....

....

....

....

درس ششم

لوازم خانگی

اسم من چیست؟

من ماشین لباس‌شویی هستم. کار من شستن لباس است.

برای این که ماشین لباس‌شویی کارش را خوب انجام دهد، باید:

آن را در جای مناسب قرار داد.

از پودر مخصوص ماشین لباس‌شویی استفاده کرد.

به اندازه‌ی مناسب در آن لباس ریخت.

اسم من چیست؟

من یخچال هستم. کار من خنک‌کردن و سالم نگه‌داشتن موادغذایی است.

برای این که یخچال کارش را خوب انجام دهد، باید:

آن را در جای مناسب قرار داد.

در آن را زیاد باز و بسته نکرد.

موقع تمیز کردنش، دو شاخه‌ی آن را از برق کشید.

اسم من چیست؟

من اجاق گاز هستم. کار من پختن غذاست.

برای این که اجاق گاز کارش را خوب انجام دهد، باید:

آن را در جای مناسب قرار داد.

بعد از پختن غذا آن را تمیز کرد.

بعد از اتمام کار شیر گاز را بست.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ موقع استفاده از اتو، به چه نکاتی باید توجّه کرد؟

۲ــ موقع استفاده از چرخ گوشت، به چه نکاتی باید توجّه کرد؟

۳ــ موقع استفاده از پنکه، به چه نکاتی باید توجّه کرد؟

۴ــ موقع استفاده از جاروبرقی، به چه نکاتی باید توجّه کرد؟

فعالیت های تکمیلی

ــ نام هر تصویر و نکات ایمنی آن را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

ـ به هر کدام از تصویرهای زیر نگاه کنید و زیر هر تصویر بنویسید که آیا آن کار درست است یا غلط.

....

....

....

....

....

....

ـ به هر کدام از تصویرهای زیر نگاه کنید و بنویسید که محلّ مناسب برای قراردادن هر کدام از این وسیله‌ها، چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟

....

....

....

....

....

....

....

....

....

ـ مقابل هر تصویر بنویسید، **سعیده** برای تمیز کردن چرخ گوشت چه کارهایی را انجام می‌دهد.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

ـ دانش‌آموزان عزیز، در مدرسه و با نظارت مربّی خود، یخچال را تمیز کنید و مراحل انجام این کار را در زیر بنویسید.

....

....

....

....

....

....

ـ دانش‌آموزان عزیز، یک دفتر یادداشت تهیّه کنید و با نظارت مربّی خود، هر ماه قسمتی از محیط مدرسه را نظافت کنید و مراحل انجام این کار را در دفتر یادداشت خود بنویسید. قسمت‌هایی از مدرسه که می‌توانید آن‌ها را تمیز کنید، عبارت‌اند از : کلاس و شیشه‌های آن، آشپزخانه و اجاق گاز آن، سرویس بهداشتی و کارگاه

....

....

....

....

....

....

درس هفتم

میهمانی دوستانه

یک شب بعد از شام، وقتی همه‌ی اعضای خانواده دور هم نشسته بودند، **مهتاب** رو به مادرش کرد و گفت: «مادرجان، آیا می‌توانم روز پنج‌شنبه چند نفر از دوستانم را به خانه دعوت کنم؟»

مادر کمی فکر کرد و گفت:«مهتاب‌جان، روز پنج‌شنبه قرار است به منزل عمو **جواد** برویم. می‌توانی دوستانت را روز جمعه دعوت کنی. من هم بسیار خوش‌حال می‌شوم، زیرا مطمئن هستم که از مهمان‌هایت به خوبی پذیرایی می‌کنی.»

مهتاب از مادر تشکّر کرد و بعد از مشورت با او، برای مهمانی روز جمعه برنامه‌ریزی کرد.

روز بعد در مدرسه، مهتاب از دوستانش برای جمعه بعد ازظهر دعوت کرد. دوستانش به او گفتند که اوّل باید از پدر و مادر خود اجازه بگیرند. بعد از آن به او خبر خواهند داد.

مریم، **پروین** و **مهناز** از والدین خود اجازه گرفتند، ولی **آرزو**، چون مادرش بیمار بود، از مهتاب عذرخواهی کرد.

صبح روز جمعه، مهتاب اتاق پذیرایی را تمیز و مرتّب کرد. آن‌گاه به تعداد مهمان‌ها، بشقاب میوه‌خوری، کارد و چنگال آماده کرد. یک گلدان زیبا را هم که چند شاخه گل در آن بود، روی میز گذاشت. میوه و شیرینی را در ظرف مخصوص چید. بعد به آشپزخانه رفت و چای را دم کرد. نزدیک آمدن مهمان‌ها، لباس تمیزی پوشید و خود را در آینه نگاه کرد تا مطمئن شود، ظاهرش آراسته است.

در همین موقع، زنگ در به صدا در آمد. مهتاب با خوش‌حالی در را باز کرد. با دیدن دوستانش، به آن‌ها سلام کرد و خوشامد گفت. آن‌ها برای او دسته گل زیبایی آورده بودند. مهتاب دسته گل را گرفت و با تشکّر از دوستانش، آن‌ها را به اتاق پذیرایی راهنمایی کرد.

مادرش برای سلام و احوال‌پرسی به اتاق آمد. مهتاب دوستانش را یکی‌یکی به مادرش معرفی کرد و مادر گفت که از دیدن آن‌ها بسیار خوش‌حال است. مهتاب چند

دقیقه‌ای کنار دوستان خود نشست. بعد با چای و شیرینی از آن‌ها پذیرایی کرد.

آن‌ها درباره‌ی خیلی چیزها با هم حرف زدند. مریم از فیلمی که دیده بود، صحبت کرد، و پروین از یک مراسم عروسی که هفته‌ی قبل رفته بود، تعریف کرد. مهناز هم چند لطیفه برای آن‌ها گفت و همه خندیدند. سپس مهتاب به مهمان‌ها میوه تعارف کرد.

صحبت‌های دوستانه‌ی آن‌ها ادامه داشت تا این که مریم به ساعتش نگاه کرد و گفت:«بچه‌ها بهتر است برویم.» آن‌ها موقع رفتن، از مهتاب به خاطر پذیرایی گرمی که کرده بود، تشکّر کردند. مهتاب هم گفت که از آمدن آن‌ها بسیار خوش‌حال شده است. و مهمان‌ها را تا در منزل بدرقه کرد.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ برای برگزاری یک مهمانی خوب ابتدا چه باید کرد؟

۲ــ برای پذیرایی مهمانی عصرانه، چه وسایلی لازم است؟

۳ــ منظور از آراستگی ظاهر چیست؟

۴ــ هنگام ورود مهمان به خانه، چه کاری انجام می‌دهید؟

۵ــ هنگام رفتن مهمان از خانه، چه می‌کنید؟

ــ با گذاشتن شماره مقابل هر تصویر، ترتیب تصویرها را مشخّص کنید.

ــ بعد از رفتن مهمان‌ها، مهتاب چه کار می‌کند، با گذاشتن شماره مقابل هر تصویر، ترتیب تصویرها را مشخّص کنید.

ـ با توجّه به عبارت سمت راست، عبارت سمت چپ را با علامت × انتخاب کنید.

من قبل از رفتن به مهمانی

از پدر و مادر خود اجازه می‌گیرم.

از پدر و مادر خود اجازه نمی‌گیرم.

ــ دانش‌آموزان عزیز، با همکاری مربّی خود، یک مهمانی در کلاس برگزار کنید و نکاتی را که در درس آموخته‌اید، به کار ببندید. بعد نکته‌های مهمّی را که رعایت کرده‌اید، بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

درس هشتم

آشپزی روز

ما امروز می‌خواهیم، طرز تهیّه‌ی ساندویچ تخم‌مرغ را به شما آموزش دهیم.

مواد لازم برای تهیّه‌ی ساندویچ تخم مرغ برای ۴ نفر

تخم مرغ	۴ عدد
گوجه‌فرنگی متوسط	۳ عدد
خیارشور متوسط	۴ عدد
نان مخصوص ساندویچ	۴ عدد
نمک	به مقدار کافی
سس	در صورت تمایل

طرز تهیّه: ابتدا دست‌های خود را بشویید. سپس طبق مراحل صفحه مقابل، ساندویچ تخم‌مرغ را تهیّه کنید.

گاهی در دستور تهیّه‌ی غذا، وزن بعضی از مواد لازم نوشته می‌شود. در این صورت لازم است، به وسیله‌ی ترازوی آشپزخانه مقدار مواد لازم را اندازه‌گیری کنید. حالا هم شما می‌توانید، با استفاده از ترازوی آشپزخانه، قبل از تهیّه‌ی ساندویچ تخم‌مرغ، وزن خیارشور و گوجه‌فرنگی را به دست آورید و در جای مناسب بنویسید.

وزن خیارشور

وزن گوجه‌فرنگی

به این نکته توجّه کنید.

هنگام استفاده از مواد غذایی، باید از سالم بودن آن‌ها اطمینان داشته باشیم. برای نمونه، وقتی می‌خواهید از گوجه‌فرنگی استفاده کنید، باید دقّت کنید که خراب و گندیده نباشد.

موقع استفاده از خیارشور، دقّت کنید که سبز و سفت باشد و پلاسیده نباشد. تخم‌مرغ هم باید بوی بدی ندهد، زرده و سفیده‌ی آن از هم جدا باشند و داخل زرده‌ی آن نیز خون نباشد.

فعالیت‌های تکمیلی

ــ دانش‌آموزان عزیز، با نظارت مربّی خود یک دفتر یادداشت برای آشپزی تهیّه کنید. هر ماه یک نوع غذای ساده را در کلاس درست کنید و در دفتر آشپزی خود، طرز تهیّه‌ی آن را بنویسید. غذای‌هایی که برای آشپزی روز شما پیشنهاد می‌شوند، عبارت‌اند از: نیمرو، ساندویچ نان و پنیر و سبزی و گردو، املت، عدسی، و شیر برنج.

تحقیق کنید

بنویسید که چگونه می‌توان فهمید شیر فاسد شده است.

فصل سوم

مدرسه

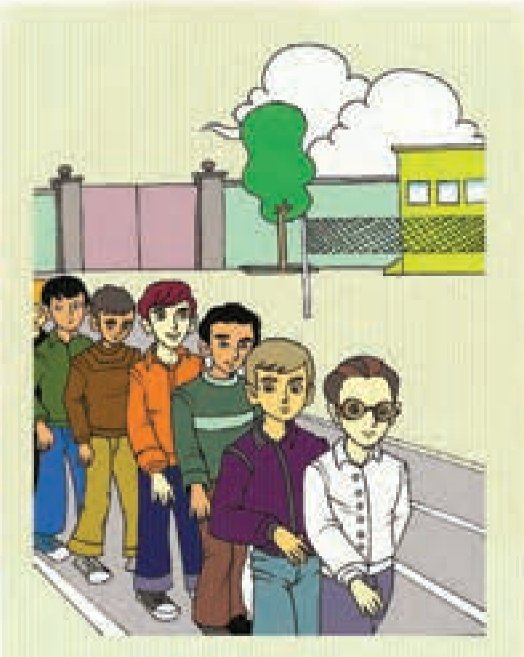
درس نهم

وظیفه‌ی ما در مدرسه

دانش‌آموزان عزیز، آیا می‌دانید که شما در مدرسه، علاوه بر خواندن و نوشتن، چه چیزهای دیگری را هم یاد می‌گیرید؟

برای این که بتوانید به این سؤال پاسخ دهید، تصویرها را با دقّت ببینید و درباره‌ی آن‌ها فکر کنید.

تصاویر صفحه‌ی قبل به چه نکاتی اشاره می‌کنند؟ برای توصیف هر تصویر، یک جمله بنویسید.

۱ـ ....

....

۲ـ ....

....

۳ـ ....

....

۴ـ ....

....

۵ـ ....

....

به تصاویر زیر نگاه کنید و برای هر یک، جمله‌ای مناسب بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

درس دهم

چگونه درست درس بخوانیم

امروز بعد ازظهر، وقتی سعید به خانه برگشت، ناراحت بود. بعد از سلام و احوال پرسی با مادر، در گوشه‌ای از اتاق خود نشست و به فکر فرو رفت. مادر به سراغ او رفت و پرسید:«پسرم چرا ناراحتی؟»

سعید گفت: «امروز در درس ریاضی، نتوانستم، به سؤالات معلم جواب بدهم.»

مادر گفت:«تو باید بیشتر تلاش کنی و درس بخوانی.»

سعید جواب داد: «من درس‌هایم را می‌خوانم، اما نمی‌دانم چرا خوب یاد نمی‌گیرم.»

مادر گفت: «پسرم باید یادبگیری که چگونه درست درس بخوانی.»

سعید پرسید:«منظور شما از درست درس خواندن چیست؟»

مادر پاسخ داد:«وقتی آموزگار درس جدیدی می‌دهد، باید آن را همان روز در منزل مرور کنی. بعد از این که درس را خوب یاد گرفتی، تمرین‌های آن را انجام دهی.»

سعید گفت: «اگر با مشکلی برخورد کردم، چه کنم؟»

مادر گفت:«می‌توانی از من یا پدرت کمک بگیری، یا روز بعد، از آموزگار خود خواهش کنی تا درس را بیشتر توضیح دهد. با این روش، درس را به خوبی یاد خواهی گرفت. در ضمن، برای این که هنگام درس خواندن بیشتر توجّه داشته باشی، باید در یک اتاق بی‌سروصدا مطالعه کنی. لازم است بین ساعت‌هایی که درس می‌خوانی، زمانی را هم برای استراحت کردن در نظر بگیری. به این ترتیب، هم خسته نمی‌شوی و هم ذهن تو برای درس خواندن بیشتر آماده می‌شود.»

سعید گفت: «مادرجان، از این که با شما مشورت کردم، خوش‌حالم. حالا دیگر می‌دانم که چگونه درس بخوانم تا خوب یاد بگیرم.»

ما برای درست درس خواندن، چند پیشنهاد داریم:

دانش‌آموز موفّقی که می‌داند چگونه درس بخواند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ چرا سعید نتوانسته بود به سؤالات معلم جواب بدهد؟

۲ــ مادر چه پیشنهادی به او کرد؟

۳ــ چگونه می‌توان درست درس خواند؟

۴ــ نتیجه‌ی درست درس خواندن چیست؟

فعالیت های تکمیلی

ــ فهرست زیر را بخوانید و از میان آن‌ها، نکته‌هایی را که در مورد درست درس خواندن هستند، انتخاب کنید و بنویسید.

ــ تماشای تلویزیون

ــ خوابیدن

ــ رفتن به مهمانی

ــ درس خواندن در جای ساکت

ــ انجام تکالیف مدرسه

ــ مرور درس‌ها

ــ برطرف کردن اشکال

ــ استراحت بین درس

۱ــ

۲ــ

۳ــ

۴ــ

۵ــ

فصل چهارم

اطلاع رسانی

درس یازدهم

اطّلاع رسانی

برای کسب خبر، از وسایل ارتباط جمعی که همان وسایل اطّلاع‌رسانی هستند، استفاده می‌شود.

دانش‌آموزان عزیز، بنویسید برای کسب خبر از چه وسایلی می‌توان استفاده کرد.

در زندگی روزانه، همه‌ی ما نیاز داریم که از خبرهای محیط اطراف خود آگاه شویم. معمولاً خبرها را باید از منبع ارتباطی همان خبر کسب کرد. برای مثال، به منظور آگاه شدن از وضعیت آب و هوای شهرمان، و یا کشورهای جهان، می‌توانیم به گزارش‌های هواشناسی که از طریق رادیو و تلویزیون پخش می‌شوند، گوش کنیم، یا برای آگاهی از زمان و مکان برگزاری مسابقات ورزشی در داخل و یا خارج از کشور، می‌توان به روزنامه‌های ورزشی مراجعه کرد.

هم‌چنین به وسیله‌ی تلفن می‌توان از حال دوستان و آشنایان در تمام نقاط جهان با خبر شد.

با پیشرفت علم، وسایل جدیدتری برای اطلاع‌رسانی ساخته شده‌اند. یکی از این وسایل، رایانه است. ما به وسیله‌ی رایانه می‌توانیم به اطلاعات متفاوتی دست یابیم.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ آیا شما مجلّه می‌خوانید؟ نام آن را بنویسید؟

۲ــ نام روزنامه‌ای را که می‌خوانید، بنویسید.

۳ــ نام داستان دنباله‌داری را که در مجلّه‌ی رشد خوانده‌اید، بنویسید.

۴ــ فرق بین مجلّه و روزنامه را بنویسید.

فعالیت های تکمیلی

این خانم با چه وسیله‌ای کار می‌کند؟

این آقا با چه وسیله‌ای صحبت می‌کند؟

دانش‌آموزان عزیز:

ــ همراه مربّی خود، از رایانه‌ی مدرسه اطّلاعات مورد نیازتان را کسب کنید.

ــ از مرکز اطّلاعات تلفن (۱۱۸)، شماره تلفن مدرسه و شماره‌ی تلفن یکی از دوستان خود را بگیرید.

ــ با تلفن همراه، با مدیر یا معاون مدرسه تماس بگیرید.

جمله‌های زیر را کامل کنید.

۱ــ من برنامه‌ی .... را از رادیو گوش می‌کنم.

۲ــ نام روزنامه‌ای که من می‌خوانم، .... است.

۳ــ تلفنی که من در همه جا می‌توانم از آن استفاده کنم، .... نام دارد.

۴ــ من برنامه‌ی .... را از تلویزیون تماشا می‌کنم.

فصل پنجم

محیط زیست

درس دوازدهم

سبزی کاری در مدرسه

روزی **پرستو** و **زهرا** در حیاط مدرسه نشسته بودند و صحبت می‌کردند. پرستو گفت: «چرا مدرسه‌ی ما باغچه ندارد؟ اگر باغچه داشت، می‌توانستیم انواع سبزی‌ها را در آن بکاریم.»

زهرا گفت: «بهتر است از خانم مدیر خواهش کنیم، باغچه‌ای برای ما درست کند.»

آن‌ها نزد خانم مدیر رفتند و پیشنهاد خود را مطرح کردند. خانم مدیر با خوش‌رویی گفت: «فکر خوبی است، ولی ما، در مدرسه امکان درست کردن باغچه را نداریم.»

خانم مدیر ادامه داد: «اما در عوض شما می‌توانید، سبزی‌های مورد علاقه‌ی خود را در گلدان‌های بزرگ یا در جعبه‌های چوبی بکارید. من از آقای مرادی، خدمت‌گزار

مدرسه، خواهش می‌کنم چند گلدان برای شما تهیّه کند. حتی می‌توانید در کارگاه حرفه‌وفن چند جعبه‌ی چوبی بسازید و سپس در آن‌ها خاک بریزید و سبزی‌های مورد علاقه‌ی خود را بکارید.»

پرستو و زهرا خوش‌حال به کلاس رفتند و موضوع را با سایر دوستان خود در میان گذاشتند. خانم مربّی هم گفت: «بچّه‌ها، شما فکر بسیار خوبی کرده‌اید. با این کار، هم به حفظ محیط زیست کمک می‌شود. و هم در هزینه‌ی آشپزی کلاس صرفه‌جویی می‌کنید.»

آرزو پرسید:«چگونه در هزینه‌ها صرفه‌جویی می‌کنیم؟» خانم مربّی گفت:«با کاشتن گوجه‌فرنگی، خیار، بادمجان و انواع سبزی‌ها، ما دیگر نیازی به خریدن آن‌ها برای آشپزی در کلاس نداریم. این باعث می‌شود، در مخارج کلاس برای آشپزی صرفه‌جویی کنیم.»

بچّه‌های کلاس از این فکر استقبال کردند و تصمیم گرفتند، هر کدام مسئولیت قسمتی از باغبانی در مدرسه را برعهده بگیرد. به این ترتیب آن‌ها توانستند بعد از مدّتی باغچه‌ی زیبایی داشته باشند و محصولات خوبی هم به دست آورند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ خانم مدیر، مشکل نداشتن باغچه در مدرسه را چگونه حل کرد؟

۲ــ داشتن باغچه چه فایده‌هایی دارد؟

۳ــ کاشتن انواع سبزی‌ها، چگونه باعث صرفه‌جویی می‌شود؟

فعالیت‌های تکمیلی

ــ در جدول زیر نام چند نوع سبزی را می‌بینید. انواع غذاهایی را که با این سبزی‌ها می‌توان تهیّه کرد نام ببرید. سپس بقیه‌ی جدول را مانند نمونه کامل کنید.

سبزی	انواع غذاها
لوبیا	خوراک لوبیا ــ لوبیا پلو
بادمجان	
پیاز	
کدو	
گوجه‌فرنگی	

ـ برای درست کردن غذاهایی که در جدول زیر نام برده شده‌اند، از چه نوع سبزی‌هایی استفاده می‌شود.

غذا	انواع سبزی‌ها
کوکو سبزی	....
نرگسی	....
خورشت بادمجان	....
اُملت	....
سوپ	....

ـ دانش‌آموزان عزیز، در کلاس حرفه‌وفن، همراه مربّی خود دانه‌ی چند نوع سبزی را بکارید و از آن‌ها نگه‌داری کنید تا سبز شوند.

هنگام کارکردن در باغچه، رعایت کدام نکته‌های بهداشتی ضروری هستند؟

....

....

....

....

....

ـ اگر باغچه‌ای داشته باشیم، کدام نکته‌ها را باید رعایت کنیم؟ آن‌ها را علامت بزنید.

خاک باغچه باید نرم باشد.	....
نور خورشید باید به تمام باغچه بتابد.	....
همه‌ی دانش‌آموزان می‌توانند هر ساعت یک بار به باغچه آب بدهند.	....
کار رسیدگی به باغچه را باید بین دانش‌آموزان تقسیم کرد.	....
باید در زمان‌های مناسب، به باغچه آب داد.	....
هر موقع که خواستیم، می‌توانیم سبزی‌ها را بچینیم.	....
بلافاصله بعد از چیدن سبزی از باغچه، می‌توان آن را مصرف کرد.	....

ــ نام وسایل زیر را بنویسید.

....

....

....

فصل ششم

مشاغل

درس سیزدهم

تعمیرکار لوازم الکتریکی

همه‌ی ما با لوازم برقی متعددی سروکار داریم. گاهی این لوازم خراب می‌شوند. بنابراین، باید برای تعمیر آن‌ها به تعمیر کار لوازم برقی یا الکتریکی مراجعه کنیم. مانند نمونه‌ی زیر، نوع کار هر یک از تعمیرکارها را زیر تصویر آن بنویسید.

تعمیر کار لوازم برقی

....

....

....

اگر شما بخواهید که تعمیر لوازم برقی را یاد بگیرید، باید مدّتی نزد یک استادکار تعمیر لوازم الکتریکی کار کنید.

فکر کنید و پاسخ دهید

ـ آیا تاکنون، در منزل شما وسیله‌ای برقی خراب شده است؟ نام آن را بنویسید.

ـ آن وسیله را برای تعمیر به کجا بردید؟

ـ برای تعمیر آن چه مقدار پول پرداخت کردید؟

فعالیت‌های تکمیلی

ـ دانش‌آموزان عزیز، همراه مربّی خود از یک کارگاه تعمیر لوازم الکتریکی دیدن کنید و با نحوه‌ی کار تعمیرکاران و وسایل مورد استفاده‌ی آن‌ها آشنا شوید. هم‌چنین میزان درآمد ماهانه‌ی آن‌ها را بپرسید.

وسایل کار تعمیر لوازم الکتریکی: ....

میزان درآمد: ....

درس چهاردهم

خیاط

توضیح دهید که در هر تصویر، خیّاط مشغول انجام چه کاری است.

....

....

....

....

اگر شما بخواهید خیّاطی را به خوبی یاد بگیرید، باید مدّتی نزد خیّاط ماهری کار کنید.

دانش‌آموزان عزیز، همراه مربّی خود، از یک کارگاه خیّاطی دیدن کنید و با طرز کار و وسایل مورد استفاده‌ی کارکنان خیّاطی آشنا شوید. هم‌چنین، میزان دست‌مزد برای دوخت انواع لباس‌ها را بپرسید.

وسایل کار خیّاطی: ....

دست‌مزد دوخت چادر: ....

دست‌مزد دوخت مانتو: ....

دست‌مزد دوخت شلوار: ....

دست‌مزد دوخت پیراهن: ....

دست‌مزد دوخت دامن: ....

فعالیت‌های تکمیلی

ــ آیا تاکنون برای دوخت لباس به خیّاط مراجعه کرده‌اید؟

ــ نام آن لباس را بنویسید؟

ــ چه مقدار پارچه برای آن لباس خریده‌اید؟

ــ برای دوخت آن چه‌قدر دست‌مزد داده‌اید؟

فصل هفتم

جغرافیا

درس پانزدهم

آب و هوای ایران

نقشه‌ی ایران

ایران کشور پهناوری است و شهرها و روستاهای بسیار زیادی دارد.

آب و هوای کشور ایران در همه جا یکسان نیست.

در بعضی از مناطق، هوا گرم و خشک است؛ یعنی باران کم می‌بارد و بیشتر ماه‌های سال هوا گرم است. در بعضی از مناطق، برف و باران زیاد می‌بارد و بیشتر ماه‌های سال هوا سرد است. به این مناطق، کوهستانی می‌گویند.

در بعضی از مناطق، هوا معتدل و مرطوب است؛ یعنی باران زیاد می‌بارد و هوا نه خیلی سرد و نه خیلی گرم است. به این مناطق معتدل و مرطوب می‌گویند.

نوع زندگی مردم در مناطق آب و هوایی مختلف با هم تفاوت دارد.

در ناحیه‌های مختلف ایران، مردم آداب و رسوم متفاوتی دارند و به زبان‌ها و لهجه‌های گوناگونی صحبت می‌کنند.

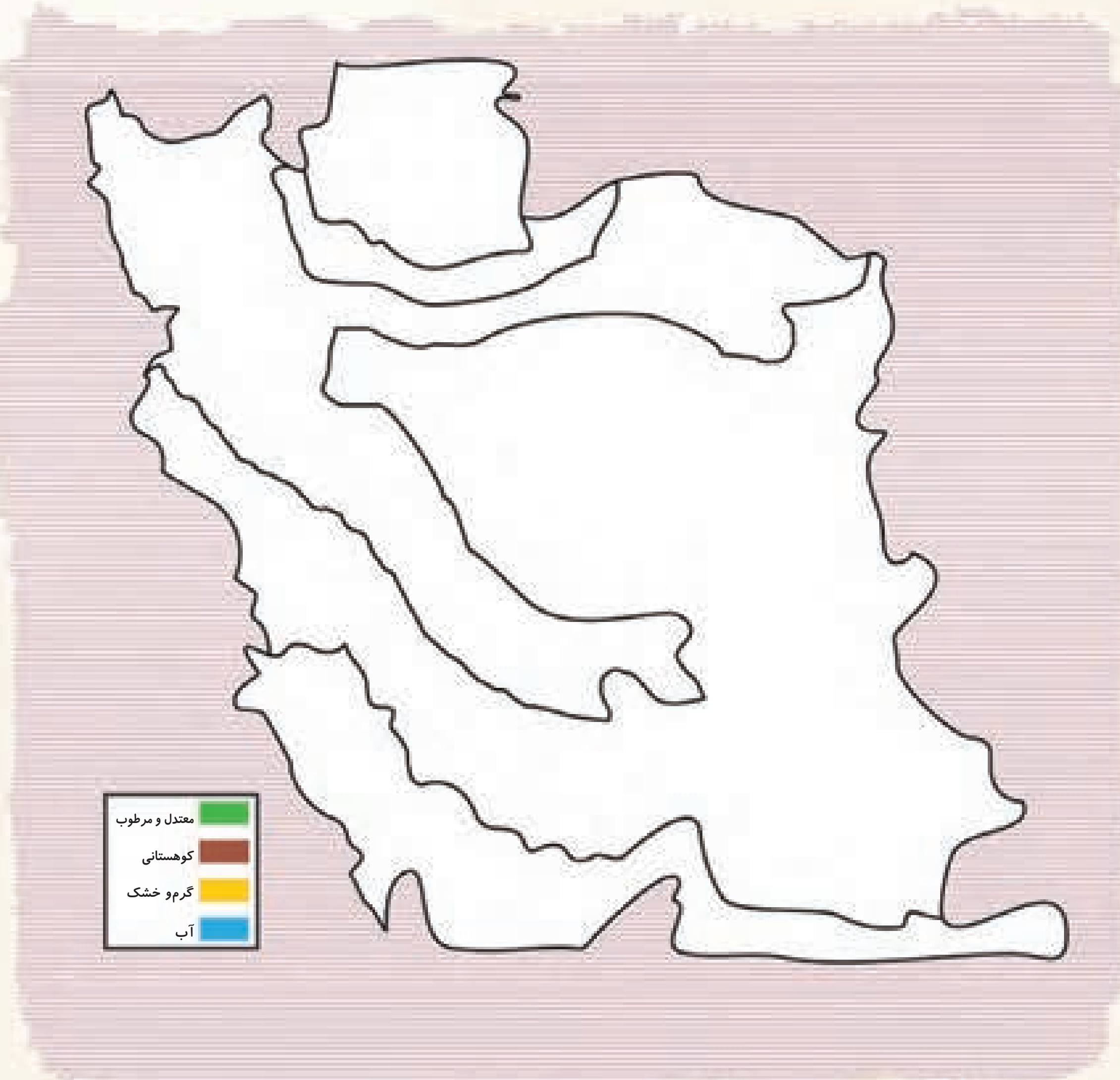
تنوّع لباس و خانه‌سازی در مناطق مختلف، به شرایط آب و هوایی بستگی دارد. مردم هر منطقه متناسب با آن شرایط، لباس‌های متفاوتی می‌پوشند و خانه‌های گوناگونی می‌سازند.

فکر کنید و پاسخ دهید

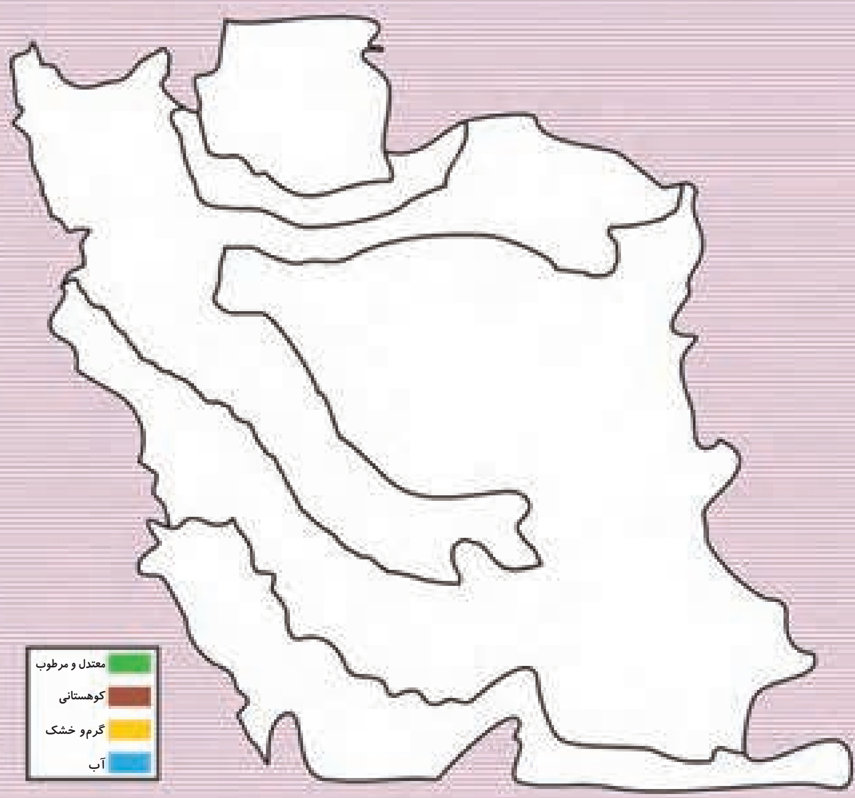
۱ــ کشور ایران چند نوع منطقه‌ی آب و هوایی دارد؟ نام آن‌ها را بنویسید.

۲ــ به سؤال‌ها توجّه کنید و هر نقشه را با رنگ مناسب مشخّص کنید.

الف) در کدام منطقه‌ی آب و هوایی ایران، برف زیاد می‌بارد؟

ب) در کدام منطقه‌ی آب و هوایی ایران، بیشتر ماه‌های سال هوا گرم است؟

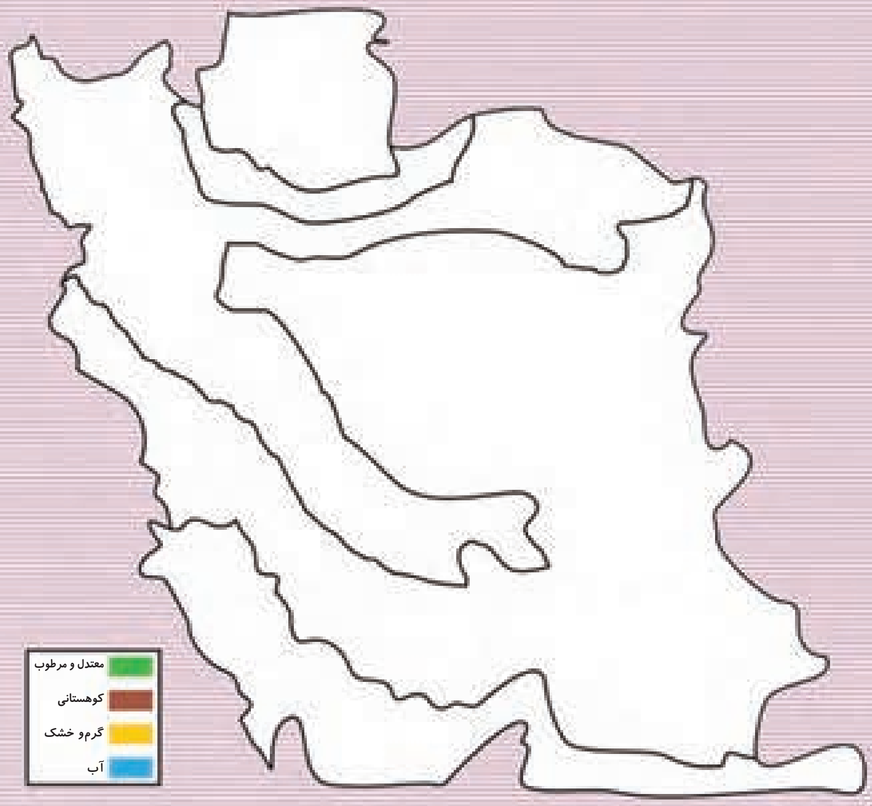

۳ــ آب و هوای منطقه‌ی معتدل و مرطوب چگونه است؟

۴ــ در منطقه‌ای که شما زندگی می‌کنید، مردم با چه زبان یا لهجه‌ای صحبت می‌کنند؟

۵ــ یکی از آداب و رسوم شهر خود را در کلاس تعریف کنید.

۶ــ شما در کدام منطقه‌ی آب و هوایی زندگی می‌کنید؟ در نقشه‌ی زیر آن منطقه را رنگ کنید.

درس شانزدهم

محصولات کشاورزی

هر منطقه‌ی آب و هوایی ایران محصولات کشاورزی خاصّی دارد. آیا شما محصولات کشاورزی هر منطقه را می‌شناسید؟

در منطقه‌ی گرم و خشک، کشاورزان با توجّه به کمبود آب و گرم بودن هوا، محصولاتی مانند گندم و جو به دست می‌آورند. هم‌چنین در این منطقه، درخت‌های خرما فراوان دیده می‌شوند.

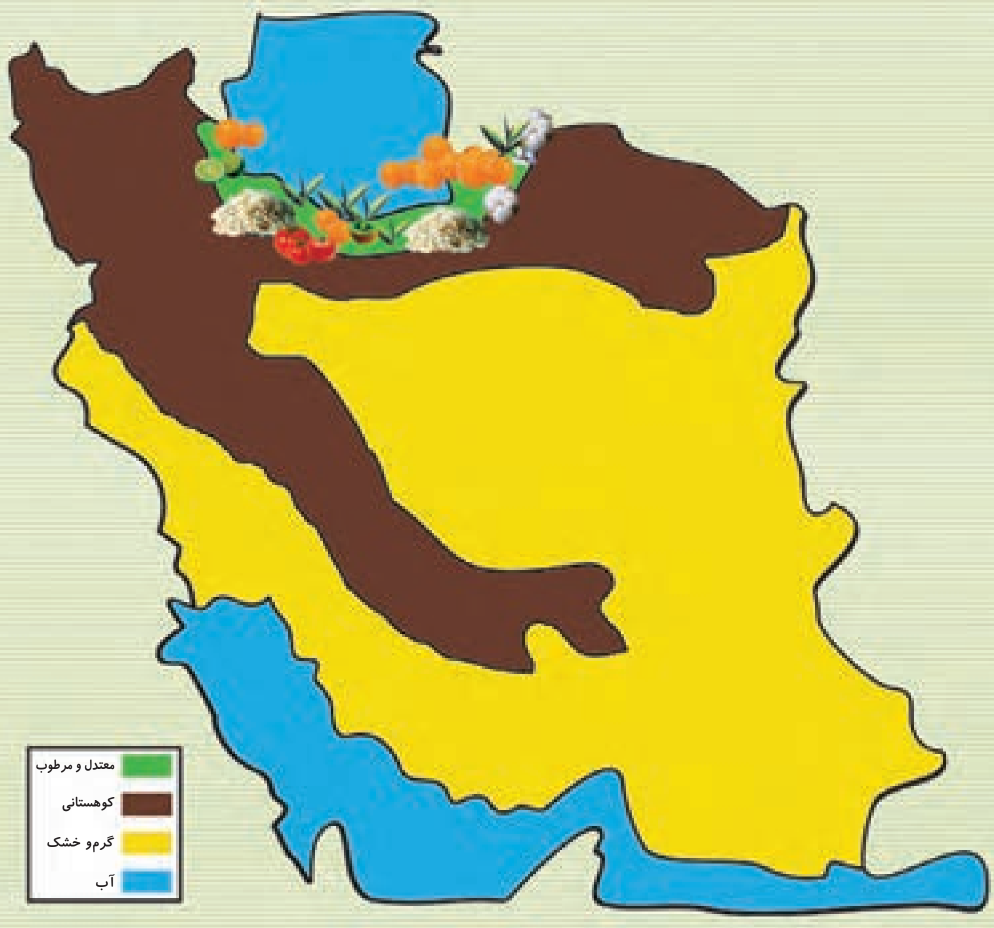
در منطقه‌ی کوهستانی، کشاورزان با توجّه به باران و برف فراوانی که می‌بارد و وجود رودهای پرآب، محصولاتی مانند حبوبات، چغندرقند و انواع میوه‌ها را به دست می‌آورند. هم‌چنین در این منطقه، به علّت وجود علف‌های تازه، خوراک دام نیز فراوان یافت می‌شود.

در منطقه‌ی معتدل و مرطوب ایران، کشاورزان به دلیل وجود زمین‌های حاصل‌خیز و باران فراوان، محصولاتی مانند: برنج، چای و پنبه را که به آب بسیار نیاز دارند، کشت می‌کنند.

هم‌چنین، در این منطقه باغ‌های مرکّبات و زیتون نیز زیاد به چشم می‌خورند.

نقشه‌ی ایران

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ چرا محصولات کشاورزی هر منطقه متفاوت هستند؟

۲ــ محصولات کشاورزی منطقه‌ی گرم و خشک را نام ببرید.

۳ــ محصولات کشاورزی منطقه‌ی کوهستانی را نام ببرید.

۴ــ محصولات کشاورزی منطقه‌ی معتدل و مرطوب را نام ببرید.

۵ــ چرا در منطقه‌ی گرم و خشک درخت خرما رشد می‌کند؟

۶ــ چرا در منطقه‌ی معتدل و مرطوب برنج محصول خوبی می‌دهد؟

فعالیت‌های تکمیلی

از بین محصولات زیر، حبوبات را پیدا کنید و نام هر کدام از آن‌ها را، مانند نمونه، در جای مناسب بنویسید.

حبوبات

لپه

....

....

....

....

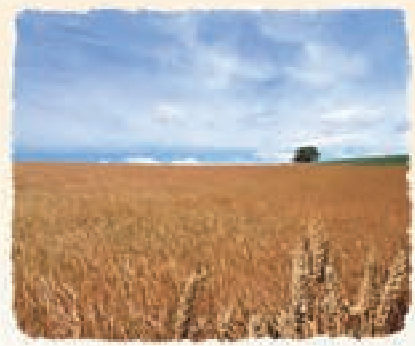

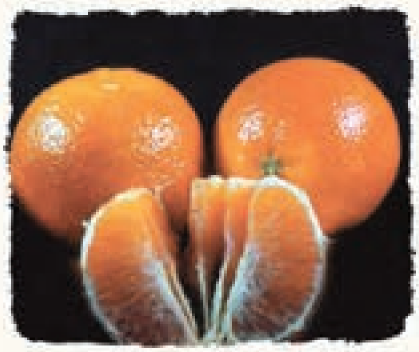
منطقه‌ی آب و هوایی هر محصول را مانند نمونه مشخّص کنید.

منطقه‌ی گرم و خشک

منطقه‌ی معتدل و مرطوب

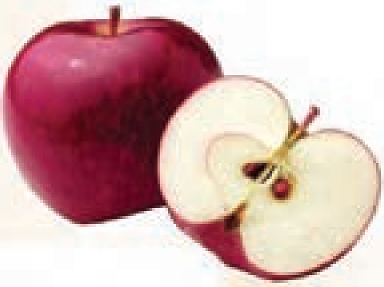

منطقه‌ی کوهستانی

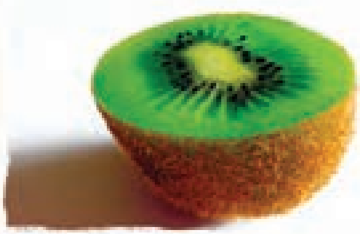

کدام یک از میوه‌های زیر جزو مرکّبات هستند؟ نام هر کدام از آن‌ها را، مانند نمونه، در جای مناسب بنویسید.

مرکّبات

کیوی

....

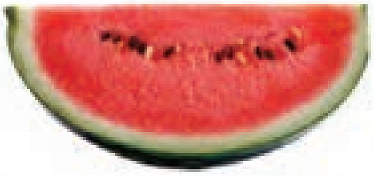
....

....

....

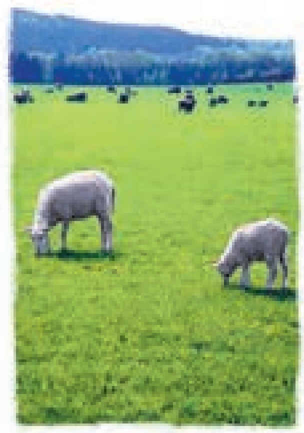

دام به چه حیواناتی گفته می‌شود؟ آن‌ها را از بین تصویرهای زیر پیدا کنید و نام هرکدام از آن‌ها را، مانند نمونه، در جای مناسب بنویسید.

دام

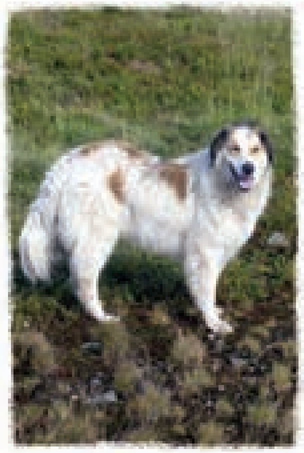
اسب

....

....

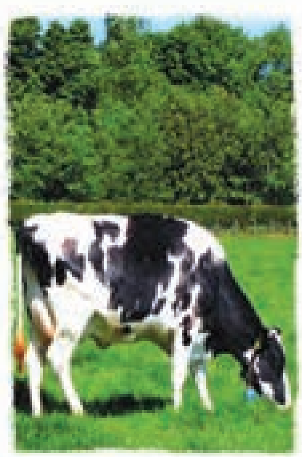
....

....

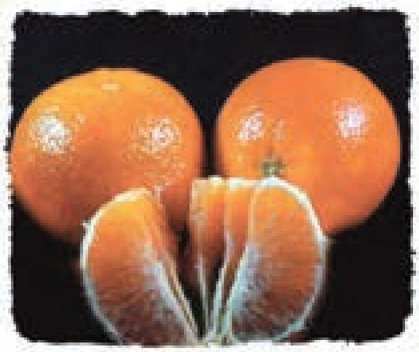

با توجه به محصولات زیر، جدول‌ها را کامل کنید.

منطقه‌ی معتدل و مرطوب

....

....

....

....

منطقه‌ی کوهستانی

....

....

....

....

منطقه‌ی گرم و خشک

....

....

....

....

فصل هشتم

حکومت

درس هفدهم

ملّت ایران

به مردمی که در یک کشور زندگی می‌کنند، **«ملّت»** می‌گویند.

به مردمی که در کشور ایران زندگی می‌کنند، **«ملّت ایران»** می‌گویند. شما در هر نقطه از کشور ایران که زندگی کنید، جزو ملّت ایران هستید.

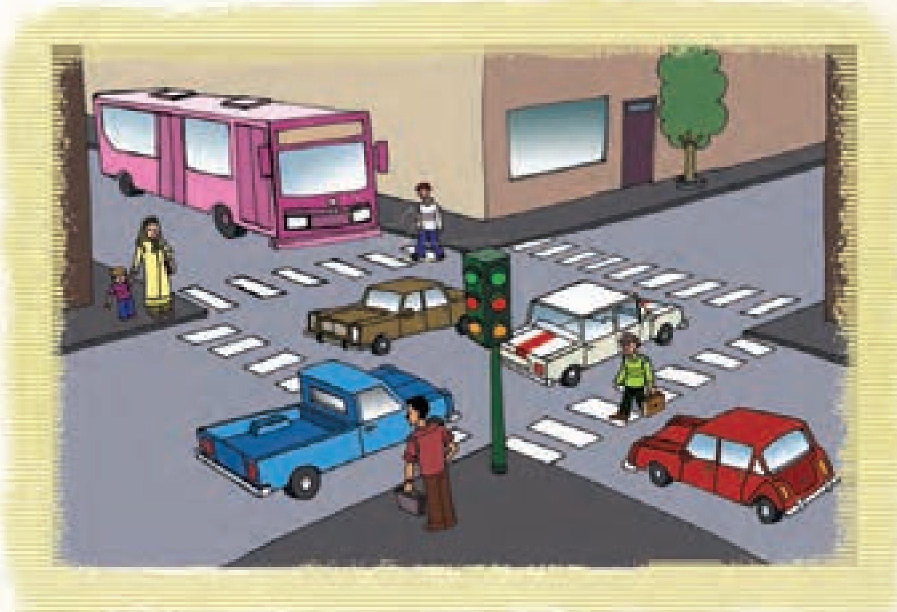
به تصویرها توجه کنید

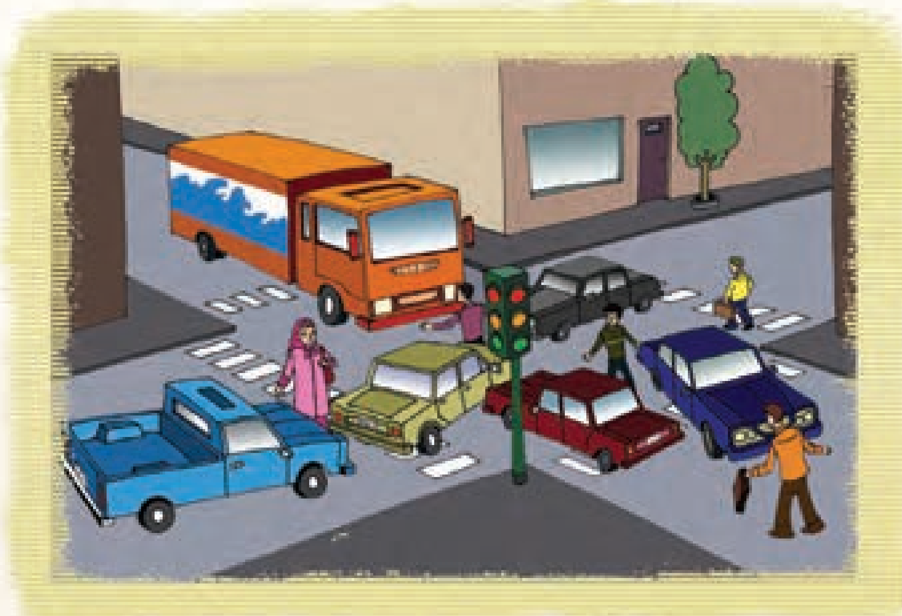
مقرّرات کلاس رعایت می‌شود.

مقرّرات کلاس رعایت نمی‌شود.

مقرّرات عبور و مرور رعایت می‌شود.

مقرّرات عبور و مرور رعایت نمی‌شود.

برای این که افراد یک کشور بتوانند به خوبی در کنار هم با نظم و ترتیب زندگی کنند، باید از دستورها و مقرّرات خاصّی اطاعت کنند. به این دستورها و مقرّرات «قانون» می‌گویند. قانون به ما می‌گوید که چه کارهایی را باید و چه کارهایی را نباید انجام دهیم. نماینده‌هایی که با رأی مردم انتخاب می‌شوند، قوانین را تصویب می‌کنند. آیا شما می‌دانید که نماینده‌ها این قوانین را کجا تصویب می‌کنند؟

تصویر بالا، مجلس شورای اسلامی را نشان می‌دهد. در مجلس شورای اسلامی، قوانین کشور توسط نماینده‌های مردم تصویب می‌شوند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ــ اگر قوانین کلاس را اجرا نکنیم، چه پیش می‌آید؟

۲ــ اگر قوانین عبور و مرور را رعایت نکنیم، چه پیش می‌آید؟

۳ــ رعایت قوانین در یک کشور برای چیست؟

۴ــ نماینده‌ها چگونه انتخاب می‌شوند؟

۵ــ قوانین کجا تصویب می‌شوند؟

فعالیت‌های تکمیلی

به مردمی که در کشور ایران زندگی می‌کنند، ملّت .... می‌گویند.

به مردمی که در فلسطین زندگی می‌کنند، ملّت .... می‌گویند.

قوانین مربوط به هر قسمت را بنویسید.

قوانین مدرسه

....

....

....

....

....

قوانین خانه

....

....

....

....

....

قوانین عبور و مرور

....

....

....

....

....

قوانین شهر و روستا

....

....

....

....

....